

NOMINERADE TILL
LILLA AUGUSTPRISET

2020

VI STÖDJER AUGUSTPRISET

Elite Hotels

Som ett svenskt företag verksamt bara i Sverige vill vi vara med och stötta en positiv utveckling för svensk litteratur. Vi vill bidra till att lyfta det skrivna ordet för alla åldrar, då vi är övertygade om att litteratur öppnar ögonen för andra världar än den egna. Elite Hotels är därför en stolt sponsor av Lilla Augustpriset och Augustpriset.

Swedbank

Swedbank är en engagerad samhällsaktör på flera områden. Genom samarbetet med Augustpriset vill Swedbank bidra till att främja det skrivna ordet och läsandet i stort, inte minst bland unga, och på så sätt bidra till ett levande samhälle.

JURY

LOTTA LYSSARIDES, juryns ordförande, har arbetat i bokbranschen i många år, främst med barn- och ungdomsböcker. Hon började som assistent på Carlsen/if Bokförlag (känt för bl. a. Pixiböcker, Tintin och Janne Lööf), fortsatte som redaktör på BonnierCarlsen och senare som utgivningschef på Natur & Kultur. Nu har hon varit förläggare på Alfabetabokförlag i tio år.

JOHANNA LINDBÄCK har skrivit en mängd barn- och ungdomsböcker. 2020 är hon aktuell med *Fula tjejer* som hon skrivit tillsammans med Sara Ohlsson och Lisa Bjärbo. Hon har arbetat som svensklärare och har drivit podden Bladen brinner om barn- och ungdomslitteratur tillsammans med Lisa Bjärbo. I över tio år skrev hon på litteratursajten Bokhora.se.

ANNA NORDLUND är verksam som lektor i didaktik vid Uppsala universitet. Hon har disputerat i litteraturvetenskap och har gett ut ett flertal böcker, bland annat *Selma Lagerlöf: Sveriges modernaste kvinna* (tillsammans med Bengt Wanselius, 2018) och *Svenska hjältinnor: 100 berättelser om smarta, starka & modiga kvinnor* (tillsammans med Colette van Luik, 2019).

ALEX HARIDI är författare och dramatiker. Han debuterade 2015 med ungdomsromanen *Huset mitt emot*. Som manusförfattare har han bland annat skrivit *Äkta människor*, *Blå ögon* och *Störst av allt*.

EVA BOSTRÖM är lärare och har arbetat som det i över 20 år. Hon brinner för litteratur och att få människor att läsa. 2006 startade hon bloggen Boktokig och hon finns även på instagramkontot med samma namn. Tidigare var hon bokrecensent på tidskriften Amelia.

SVENSKA FÖRLÄGGAREFÖRENINGEN

STOCKHOLM 2020

© RESPEKTIVE FÖRFATTARE

OMSLAG & GRAFISK FORM: LUKAS MÖLLERSTEN

TYPOGRAFI: GARAMOND

TRYCKT HOS LINDEROTHS TRYCKERI, VINGÅKER 2020

ISBN: 978-91-985733-5-0

INNEHÅLL

- 4 JURY
- 8 FÖRORD
- 11 KARLA BACKLUND
Elden kom
- 21 MOE DUKE-BERGMAN
Frö
- 37 JULIA KAPLAN
Brandstegen
- 47 JOSEFINE LARSSON
Mitt älskade Haverdal
- 57 NANNA MIKKELSEN
Offret
- 77 ALLIS SÄSK BERGLUND
Farfarsrummet

FÖRORD

MILJÖHOT, KATASTROFER, MÖRKER OCH DÖD. Så kan man utläsa olika teman i årets bidrag till Lilla Augustpriset. Men bakom den till synes dova fasaden hittar vi något annat. Berättelser som pulserar av liv, brinner av kärlek till medmänniskorna och visar en stor tilltro till att det skrivna ordet har betydelse.

Lilla Augustpriset instiftades 1994 och brukar kallas för en plantskola för blivande skribenter. Flera av dagens författare har börjat sin karriär här. Vi i juryn är övertygade om att det kommer att gälla även årets kull. Berättelserna är smarta, överraskande, stilistiskt säkra och inte minst viktigt – författarna lyckas skapa ett helt verk av sin korta text. Det har varit ett styvt jobb att nominera bara sex av de inskickade bidragen. Alla texter är sinsemellan mycket olika, men en trend vi tyckte oss skönja är att författarna i hög utsträckning sökt sig bortom jagberättandet, mot fiktionen och skönlitteraturen. Bort från vardagsskildringarna. Kanske det beror på att vi i år, pandemins år, mer än någonsin behöver fantasi och berättelser om andra världar.

Här finns alla de nominerade texterna samlade. Trevlig läsning!

Lotta Lyssarides, juryordförande

KARLA BACKLUND

Elden kom

Ett meddelande till Moder Jord:

Det är vi som bestämmer nu.

Som små barn gläds vi åt vår nyfunna makt.

På samma sätt svarar hon, ursinnigt.

Urladdning, upphettning, utrensning.

That's what we call a temper tantrum.

Dagens Ungdom sjunger. Ett barn ska jag ha när jag blir stor.

Dagens Ungdom stampar i marken.

Inte att leka med, nejdå.

»Inga träd, bara eld! Inga träd, bara eld!«

Folk vrålar från sidan av gatan, ansikten sjuka, bleka mot munnarnas röda insidor. Dagens Ungdom känner igen dem. Lärare, förebilder. Föräldrar. Nu skriker de sig hesa i ett sista försök att tro på sina egna lögner.

Gumman, allt har gått precis enligt planen. Det här är vad vi ville hela tiden. Inga träd, bara eld. Förstår du?

De överröstas. Vi förstår.

Ett barn ska jag ha när jag blir stor. Sången ljuder över städer, vibrerar mellan byggnader. Växer över trädtopparna. De brända.

Har ni hört om det som går och går men aldrig kommer till dörren?

»Det känns som juli«, säger pappan, som han gör varje år, i juni juni juni. Dottern håller inte med men håller tyst. Det här är ju mitt juni, tänker hon. *New and improved (?)*.

På promenad. Brunt och grönt. »Här brukade jag åka skidor förut«, säger mamman. »Det vill jag göra igen.« Med ett leende (!), i förbifarten (!), lägger hon till: »Om det nu någonsin blir snö igen.« OM DET NU NÅGONSIN BLIR SNÖ IGEN. Dottern säger sluta. Dottern tänker, hon tänker nu gör jag det, nu ringer jag 112. Hallå! Hallå! Kan någon hjälpa mig?

Det är ingen som frågar hur det känns. Det är ingen som arrangerar en intervju.

INGEN: Hur känns det att leva i pre-apokalypsen?

DAGENS UNGDOM: Jag är glad att du frågar. Jag har tänkt massor nu, i förväg. För att veta vad jag skulle säga. Jag tänkte på metaforer, du vet, katastroffilmerna där ingen lyssnar på den smarta huvudpersonen. Bara att alla tror att de själva är den smarta huvudpersonen. Dessutom har de smarta huvudpersonerna gjort sin grej för längesen. Det enda som är kvar nu är att titta på när deras värsta mardröm utspelar sig framför deras ögon, och de har gjort allt de kan, och det räckte inte. Jaja. Jag kom iallafall fram till att det blev för klyschigt med en metafor. Det kändes osmakligt ändå, typ lite väl deppigt. Jag tänker nog bara säga att det känns ... jobbigt.

INGEN: Mm. Det kan jag förstå.

INGEN: Om vi ska ta och gå vidare till, hm, ja, nu är ju detta tyvärr ännu lite deppigare.

DAGENS UNGDOM: Jaså?

INGEN: Ja, jag tänkte, hm. Jag undrar – finns det tillfällen då du känner att livet inte är värt att leva?

DAGENS UNGDOM: Eh (...), jomen det gör det ju. Man får ju ta det en dag i taget. Leva för den närmaste tiden. Men ...

INGEN: Men det är svårt?

DAGENS UNGDOM: Ja. Man, eller jag, jag menar, det är svårt att ignorera vissa saker. Att vintrarna inte är vita som när man var liten. Smältande asfalt varje sommar.

Det är liksom en känsla av hopplöshet. Man vet ju att det kommer fortsätta, att i *best case scenario* blir det ännu värre. Ändå hoppas man, eller jag, någonstans att ... ja, att vi ska kunna vrida tillbaka det.

INGEN: Känner du att vuxenvärlden förstår dig i det här?

DAGENS UNGDOM: Det tror jag inte. Jag kan inte tänka mig det. Då skulle de inte prata om det som de gör.

INGEN: Hur då?

DAGENS UNGDOM: Jamen, som att det är tillfälligt. Det är tråkigt liksom, det här med klimatet. Nästa år blir det väl något annat. Jag tror inte att de förstår att vi unga kommer leva våra liv i det här problemet, och våra barn och barnbarn och deras barn och barnbarn. De kommer inte minnas när vinter var lika med snö.

INGEN: De, som i dina ättlingar?

DAGENS UNGDOM: Ja, precis. (...) Men jag vill ändå inte ha några barn.

INGEN: På grund av klimatkrisen?

DAGENS UNGDOM: Nej, alltså, jag hatar bara barn.

INGEN:

DAGENS UNGDOM: Jag skämtar. Hallå?

Att sitta på balkongen och klaga på värmen. Telefonen på högtalare, kaffekopp i miniatyr, en Dam njuter på ålderns höst. Längtar till Mallorca. Bilen till ICA, köper rulltårta. Mallorca, rulltårta, Mallorca, rulltårta, det säger Damen till telefonen. Någon stör och denna någon är Dagens Ungdom. Damen ser dem där nere, långt nere, ursäktar sig för telefonen. Dagens Ungdom har något att säga. Jaha.

»Det är tack vare dig«, säger Dagens Ungdom, »jag inte kan sova om nätterna.«

Jaså, jaha?

»Jag vet inte«, säger Dagens Ungdom, »om jag orkar leva länge till.«

Nähä, jaha.

»Vet du«, säger Dagens Ungdom, »jag önskar jag hade ett litet barn. Som jag kunde se i ögonen. Som jag kunde se på, och tänka >din framtid är ljus<.«

Att sitta på flyget, igen, igen. Att låta Mallorcapensionärerna ta skiten. Köttberget och plastpåsarna. Haha! Jaja. Att svettas i illasittande kostym. Hotellrum, gratis parfym. Höjdaren vill vara anonym, men han är ingen jävla poet, så nu är det slut på rimmen.

Han lutar sig tillbaka. I fåtöljen, framför fönstret, tionde våningen. Han tycker om att befinna sig högt upp.

Han lutar sig ofta tillbaka, tar in staden, helheten. Han är analytisk av sig. Intelligent, framgångsrik. Charmig. Snygg också. Stark. Flera meter lång. (I varje fall känns det så.)

Vissa räknar får. Kanske gör han det, Höjdaren. Kanske har han svårt att sova om nätterna.

Andra räknar bil efter bil efter bil med ensamma förare. Kö efter kö efter kö och alla ska åt samma håll och alla ska dit snabbast och alla ska dit själva. Tomma säten smälter i solen, en smak i munnen som rutten frukt. Blekblå himmel beströdd med vita vingar. Han där nere, ja just det, han i den glänsande vita bilen. Han är också ensam och han är snabbast av dem alla. Han kör mot framgång, snart kommer den. Snart, snart. Sveper svett ur pannan, klunkar kolsyrat vatten. Han sitter lite konstigt, som att han är kissnödigg – sätet bränner mot de shortsbeklädda benen. Vissa skulle kalla honom fånig. Men får han säga det själv är han *on fire*.

INGEN: Har du gett upp hoppet?

DAGENS UNGDOM: Ja, du. Det låter kanske dumt, men nej.

INGEN: Någon särskild anledning?

DAGENS UNGDOM: Jag tänker såhär. Vi klarar så mycket. Det som utmärker människor, tror jag, är att vi är så sjukt bra på att anpassa oss. Därför tror jag vi klarar

en hel del. Extremväder, vattenbrist, skogsbränder. Vi hanterar det på något sätt.

INGEN: Men?

DAGENS UNGDOM: Men – det måste få ett slut någon gång. Vi klarar oss inte, jag klarar det inte, om saker hela tiden blir värre. Tänk dig att det är världskrig och ingen undrar när det ska ta slut. Ingen undrar för alla vet att det tar aldrig slut. Inte på tusen år. Och det kommer bli värre för varje år. Jag menar, är det konstigt om man mår piss?

INGEN: Det kan jag inte påstå.

DAGENS UNGDOM: Nej, jag menar det.

DAGENS UNGDOM: Och det som ger mig hopp då, det är väl att jag vet att vi klarar det här om vi börjar nu, idag, om vi slutar nu, idag. Och det vet jag varje dag, och varje dag börjar och slutar vi inte. Men någon gång passerar vi en gräns, vi vet inte exakt vart den ligger, men efter den kan vi inte fixa det längre. Vi kan redan ha passerat den gränsen. Fast så kan man ju inte tänka.

DAGENS UNGDOM: Jag tror att jag kanske hoppas mest för att jag inte har något val.

INGEN: Mm.

DAGENS UNGDOM:

DAGENS UNGDOM: Ursäktar du mig? Jag har ett ärende.

»Vad mysigt vi har det«, myser Damen. Höjdaren hummar instämmande. Dagens Ungdom är tyst. Stirrar blankt. Inte Barnen.

»Mormor«, börjar de.

»Jag är inte er mormor«, protesterar Damen.

Barnen insisterar. Jo, det är du. Damen ger vika. Jaja.

»Mormor«, säger de, »när vi är lika gamla som du så kommer Jorden vara en annan plats.«

Dagens Ungdom blundar. Det hjälper tyvärr inte. Damen bara klirrar, kaffekopp mot fat mot kaffekopp.

»Mormor, när vi går i pension kan vi ha nått fyra graders uppvärmning. Fyra grader är en plats, mormor. Det är helvetet. Har du hört talas om Death Valley?«

Damen är inte säker. Höjdaren har precis börjat lyssna och nu är han nyfiken. Höjdaren avbryter.

»Ungar, ursäkta, jag måste bara fråga. Den här platsen ni talar om, den framtida, hur ser den ut? Mer i detalj?«

Med stora pupiller förklarar Barnen.

Mer hav.

Mer hav, mindre land. Mindre liv. Mer eld.

På vissa ställen, säger de, vittrande, övervuxna samhällen under vatten. På andra ställen, säger de, inga träd, bara eld.

»Inga träd, bara eld ...«, mumlar Höjdaren.

»Fascinerande.«

Det är varken kul eller konstruktivt att skrika på skelett.

Övergivna gator, hela städer, länder – under vatten, under öken, inga träd, bara eld. Slagord har ingen effekt.

Barnen vinner till slut, skrikandes, som de alltid gör. Håll tummarna bara att de har någon att skrika på, något att ändra och leva på. Ett barn utan hopp är ett barn som är tyst, stilla.

Vad är väl en värld utan skrikande barn?

JURYNS MOTIVERING: Med en prosalyrisk form tacklas klimatkrisen. Vilka konsekvenser får den? Hur känns den? Genom välvalda och skarpa scener, fin gestaltning och smarta formuleringar lyckas författaren skildra detta och klyftan som växer mellan generationer. Resultatet blir angeläget och ursinnigt.

MOE DUKE-BERGMAN

Frö

»ÄT INTE KÄRNORNA!«

Modern slet sharonfrukten ur Mys händer och slängde den med full kraft i diskhon. Sedan vände hon åter ryggen mot sin dotter och fortsatte att rytmiskt hacka sallad. De enda spåren av hennes plötsliga utbrott var de gula stänk den saftiga, mogna frukten hade lämnat: på hennes armar och händer, på plastväxterna i köksfönstret – ja, till och med på My. Flickan tog varsamt en bit hushållspapper och torkade först av sitt ansikte, därefter armarna och händerna. My hade aldrig förstått den fruktan hennes moder hyste för fruktkärnor.

»Var försiktig! Du kan få kärnorna i halsen! Det är gift i dem!« sa hon alltid varnande och körde sitt smala pekfinger i dotterns bröst när hon såg henne sträcka sig efter en frukt.

My visste att modern, liksom många andra vuxna, var skeptiska till de nya varianterna av växter som hade korsats fram för att klara av att spira i den alltmer

urlakade jorden. Forskarna hade sagt att förbättringarna bara gav växternas kärnor mer livskraft, större möjlighet att gro, något som var nödvändigt för att kunna föda den allt större befolkningen i staden. Men det hade spridits rykten om personer som hade fått svåra magkramper, svimmat av smärta och rentav dött efter att oförsiktigt ha slukat frukter och grönsaker med kärnor. Modern var därför övertygad om att frukter måste tvättas, skalas och kärnas innan de kunde ätas.

My trodde inte på ryktena och tyckte att moderns försiktighet var överdriven. Det var ju bara rykten! I magen fanns det ju magsyra som kunde fräta igenom stål, så vad kunde väl en liten fruktkärna göra?

Hon satte sig ned vid köksbordet och betraktade fruktskålen. Där låg ett antal färgglada och inbjudande frukter: bananer, äpplen, mandariner och sharonfrukt. Hennes mun vattnades vid åsynen av dem, men också av den söta doft de utsöndrade där de låg. Fruktskålen utgjorde en myriad av färger och former. My fick kalla kårar vid tanken på att de snart skulle skäras sönder, slarvigt dissekeras på en skärbräda och bara förvandlas till bitar av odefinierat fruktkött, färdiga att ätas. Hon tyckte inte om att människorna i hennes omgivning behandlade frukterna så respektlöst. Som om de bara var något att äta, konsumera och inte något annat levande; färgglada, doftande frukter som en gång vuxit på träd,

rotat sig i jorden och så småningom vänt sina blad mot solen. Skulle man tro bilderna på planteringarna som sändes på nyheterna, fanns det enorma fält kontrollerade av odlingsrobotar, fält vars frukter närde stadsbefolkningen.

My tittade på sina föräldrar igen. De var fullt sysselsatta med matlagningen och stekte just vitlök och tomater. I ett obevakat ögonblick lät hon obemärkt en sharonfrukt från fruktskålen slinka ned i armen på klänningen innan hon återvände till sitt rum.

Flickan stängde dörren försiktigt och satte sig på sängöverkastet av syntettyg. Från väggarna som omgav henne blickade bilderna av blommor och fält, åkrar och planteringar ner på henne. Vissa hade hon ritat själv ur fantasin, andra hade hon rivit ut från nyhetsblad och tidningar. Ur fickan drog hon sedan fram frukten, vände och vred på den vid fönstret så att den träffades av det bleka vinterdiset.

Det var en ovanligt vacker sharonfrukt med mörkorange, nästan rött skal. Hon torkade av skalets släta yta med ena tröjarmen. Frukten var perfekt mogen, precis på väg att bli övermogen. När hon pressade den lite hårdare, kunde hon känna den söta doften sippra ut från dess inre. Utan vidare dröjsmål förde hon frukten till munnen. Den första tuggan var himmelsk: det mjuka fruktköttet fyllde hennes mun med ljuvlig sötma. Hon spottade ut två av de

stora kärnorna. Sedan tog hon ett nytt bett, tuggade och njöt i fulla drag.

Hon tog tugga på tugga till dess bara en enda liten fruktbit fanns kvar, från vilken den sista fruktkärnan stack ut. Den var orange, och från den stack det ut en vass fruktkärna. My tog upp den, tittade på det orange fruktköttet med den utstickande fruktkärnan. Om hon svalde den, vad skulle hända då? Skulle den verkligen fastna i halsen och förgifta henne, som hennes moder alltid sa att fruktkärnor kunde göra. Eller skulle den bara åka tvärs igenom hennes kropp? Med ens greps hon av nyfikenhet att se vad som skulle hända. Hon öppnade munnen, petade in fruktbiten och svalde den hel, med kärna och allt.

»Hon skulle inte ha ätit kärnan«, muttrade doktorn medan han studerade röntgenbilden i datorn. Den föreställde Mys mage och i dess mitt kunde man se en prick. Den var väldigt liten, inte mer än ett halvt lillfinger, men i dess ena ände stack något ut. Något som hade börjat sträcka sig uppåt i hennes mage, mot hennes hals. Läkaren kisade bakom glasögonen och zoomade in på pricken. My såg hur svetten bröt fram i hans panna. Med darrande fingrar drog han upp en pappersservett och torkade sig om pannan.

»Vad är det?« frågade modern oroligt.

Läkaren svarade först inte på hennes fråga.

»Det är inte möjligt«, mumlade han mot datorn.

Efter att ha zoomat in och ut några gånger harklade han sig och vände sig mot Mys moder.

»Jag tror att kärnan har börjat gro. Inuti din dotter.«

Han vred skärmen mot dem och både My och modern böjde sig framåt för att se. Tittade man noga, såg man hur det stack ut ett mycket litet skott med gröna blad ur kärnan. Modern flämtade till med handen över munnen.

»Va? Hur kan det hända?« kved hon.

I likhet med My hade hon aldrig sett en levande växt på riktigt, bara på bild eller film. Odlingsrobotar skötte alla planteringar för att minimera risken för att växtpestbakterier skulle spridas, människor fick inte närma sig dem längre. Det var årtal sedan någon hade sett en levande växt i verkligheten. Men nu hade en växt slagit rot i henne istället för i jorden. När den hade börjat gro, visste ingen.

Alla sa att hon inte skulle äta kärnor från frukterna, men My hade ätit en i alla fall. Och nu bar hon en del av naturen inom sig. Hur var det möjligt? Hon hade alltid hört att växter krävde jord, mylla för att växa. I den överbefolkade staden fanns det knappt någon jord alls på marken, än mindre inuti människor. Hur kunde den då växa inom henne? Skräcken över att ha något

så annorlunda inom sig skrämde henne. Som ett svar på hennes känslor kände hon hur bladen inom henne darrade. Växten var tydligen lika rädd som hon.

När hon hade kommit över den första rädslan insåg hon att hon gillade känslan av att vara värddjur. Hon var stolt över att vara unik, bära en del av naturen inom sig. Visst hade hon sett bilder av sädesax, grönsaker och fruktträd på planteringarna långt utanför städerna, men hon hade aldrig någonsin sett en levande växt. Men nu bar hon alltså en inom sig, hennes kropp hade lyckats göra något oväntat, något som var fundamentalt annorlunda från det kvinnokroppar vanligtvis förmådde göra. Ofta förväntades göra. Det var förstas antagligen en unik upplevelse att föda ett barn, en levande varelse av kött och blod. Men det My hade gjort var något helt annat. Det hon bar inom sig var ett helt annat slags liv, något som vanligtvis inte kunde existera inuti människor. Växten behövde bara några månader till innan den skulle ta sig ut ur henne, antagligen på bekostnad av hennes eget liv. Hon undrade om den skulle komma att blomma och hur blommorna i sådana fall skulle se ut. En sak var däremot säker: växten skulle få riktiga blommor, inte sådana av plast och syntet.

»Går det att ta bort den?« frågade modern.

Läkaren nickade.

»Ja«, sa han, medan han stressad knackade med

pennan mot bordet. »Den måste bort, ingen har någonsin sett något liknande. Jag fruktar att de möjliga konsekvenserna av denna anomali kan bli allvarliga.«

Modern nickade. Ingen verkade lägga märke till att My skakade på huvudet. Det verkade som om de tyckte att hon helt enkelt inte hade rätt att ha en åsikt i frågan. Trots att det faktiskt var hennes planta, hennes kropp de talade om. Plötsligt knackade en sköterska på dörren och meddelade att nästa patient väntade. My skickades hem med ett löfte om att få en tid till operation, vilket lämnade henne ensam med modern utanför läkarmottagningen. Solen sken och jorden mellan betongbyggnaden och vägen var fuktig av morgondagg. Doften av jord var lockande.

My förväntade sig att hennes mor skulle säga något, fråga henne varför hon hade gjort det. Att hon skulle försöka förstå vad som låg bakom dotterns oväntade impuls att äta kärnan. Men det gjorde hon inte. Hon tog bara Mys hand, kramade den lätt och ledde ut henne till bilen.

En vecka gick och Mys växt började att spira på allvar. Hennes kropp förändrades: små grenar och blad trängde plötsligt ut ur örnen. My gömde allt under täckande

kläder och bar en mask för ansiktet, men det hjälpte inte. De andra eleverna började skvallra. Vissa menade att My hade en hudsjukdom, något som skulle lindras inom loppet av några månader. Andra menade helt enkelt att hon bara var ännu en deprimerad ungdom som ville göra sig märkvärdig och skilja sig från mängden. Alla var dock säkra på att hon skulle rätta in sig i ledet lagom till sommarlovet. Däremot var hennes lärare medvetna om den underliga situation som deras elev hade hamnat i. My tvingades således genomleva stödsamtal med skolkuratorn varje vecka, möten hon ängslades inför.

Den äldre kvinnans tomma blick, hennes ögon som försökte utstråla empati och välmenande, hennes letargiska sätt att röra sig på – allt påminde My om en döende fisk på skärbrädan. My hade svårt att se på henne, svårt att lyssna på hennes okänsliga försök att få kontakt. Istället tittade hon stint framför sig, på bilderna av blommor på väggarna, de små post-it lapparna på skrivbordet, dammet som virvlade i ljuset från fönstren, flugorna som slog emot glasrutan och försökte komma in. Hon ville inte bli påtvingad kontakt med den här personen, som på ett så taktlöst sätt försökte intala henne att allt skulle bli bra, bara hon tog bort växten. Gång på gång upprepade hon att My inte skulle vara rädd, men My var inte rädd för sin växt. Hon var rädd för vad omgivningen skulle göra med den.

När hon väl fick tillåtelse att återvända till sina lektioner, stängde hon varsamt dörren till kuratorns rum. Sedan talade hon lugnande till de små grenarna som här och där hade trängt sig ut ur hennes kropp. De små gröna löven darrade lätt vid hennes beröring. My hade hört att växter mår bättre av att få höra någon prata med dem. Hon kände ömhet för de små grenarna, de hade blivit lika mycket en del av henne som hon av dem. Att ta bort dem, de små ljusgröna liven, var något hon inte skulle klara av att göra. My tog ett djupt andetag och klev in i klassrummet. Hennes klass hade en lektion i biologi, om effektivisering av jordbruket utanför städerna.

På vägen hem stannade hon till vid de fåtal ställen där det kunde skymtas glipor mellan asfalten och betongen, glipor där lite jord skymtade. Om ingen var i närheten la hon handen mot marken bara för att få känna den. I den kände hon hur mikrober rörde sig, hur bakterierna kämpade mot varandra, hur fukt och mineraler absorberades av växten inom henne.

Hemma var det ingen större skillnad mot hur det hade varit tidigare. De arbetande vuxnas frånvända ryggar, moderns förströdda »hur var det idag?« vid middagen, hennes och faderns tafatta försök för att förstå henne. Men stämningen hemma var underligare än vanligt; ingen förstod varför My hade gjort så att hon nu hade

en växt i magen. Däremot frågade ingen varför hon hade gjort det. Ett av stearinljusen stod farligt nära orkidéerna, efter en stund hade syntetmaterialet i växten börjat smälta på sina ställen. Under bordet vred och vände My på en tunn grenruska som spretade ut från hennes armveck. Den slokade av den obekväma känslan.

När våren kom fick My det allt svårare att gå ut bland andra människor. Hennes leder knakade, gröna knoppar hade börjat synas på de förut endast bladbevuxna grenarna som stretade mot hennes kläder. Hon satt mest stilla vid fönstret och lapade i sig solljuset som silade in genom glasrutan. De hade varit hos doktorn i början av våren. Han hade suttit där, tyst och chockad, och pratat om hur han och hans kollegor aldrig tidigare hade sett ett fall likt Mys. Rötterna hade spritt sig för fort och hade tagit över hennes kropp. Det fanns inget han längre kunde göra. Snart, hade han sagt till modern, skulle det vara slut. Växten skulle nå hjärnan och utrota allt som en gång hade varit mänskligt. Ingen hjärna att tänka mänskliga tankar med, ingen mage att äta med och inga lungor att andas med. Då skulle My övergå till att bli växt, upphöra att vara människa. Modern sa ingenting, hennes tunna läppar blev bara till ett streck. My, däremot, tittade obekymrat rakt framför sig. Hon smekte med handen över ett litet grönt löv som skymtade under tröjan. Snart, tänkte hon och log. Snart skulle den blomma.

De blev visade ut ur betongbyggnaden. My gick långsamt. Det fanns ingen orsak att stressa, hon skulle ju inte gå någonstans. Ingen skola, ingen ny läkartid, ingenting. Det enda som kvarstod var väntan. Bredvid henne grät modern tyst.

En dag satt My i köket och tittade på platsen där fruktskålen en gång hade stått. Nu var den utslängd, tillsammans med all frukt som legat i den. Föräldrarna hade till och med slängt ut plastväxterna för att inte påminnas om det som väntade. Ingen nämnde den olycka som hade drabbat familjen. My pillade försiktigt på en gren som pressade mot hennes hud och som snart skulle tränga fram ur henne.

»Snart«, viskade hon medan hon smekte den, »snart kommer jag att få se dig.«

Någonting krossades bakom henne. My snurrade runt. Modern stod i hallen och hade släppt kassarna från butiken rakt ner på golvet. Någonting hade gått sönder och en genomskinlig vätska spred sig på golvet.

»Tycker du det här är kul?« frågade hon bittert. »Alla problem du har orsakat, all smärta ... Roar det dig?«

My visste inte vad hon skulle svara. Hon hade aldrig sett modern så arg, så hatisk. Så hon satt kvar alldeles

paralyserad och stirrade på modern när hon rusade fram mot henne.

»Den här växten!« skrek modern och rev i de gröna ruskorna.

Blad och hårtussar flög åt alla håll. My försökte värja sig, det värkte i hela kroppen.

»Släpp mig!« skrek hon om och om igen. »Låt mig vara!«

De bortslitna bladruskorna tynade bort framför henne, alla de små blad hon hade närt inom sig. Modern stannade till.

»Vad är det för fel på dig?«

Hennes fråga sved. Ännu en som inte förstod, eller ens försökte förstå varför hon hade gjort det hon gjort. Hon ville ju bara se sin inre växt blomma, se den leva och sträcka sina grenar mot solen.

»Hur kunde du göra det här mot dig själv?«

Modern fortsatte att skrika. Hennes hand slet bort det lilla gröna blad som stack ut från naveln.

»Den här äckliga ... saken!«

Till slut fastnade hennes hand på Mys huvud, där ett litet blad hade börjat spira. Nej, tänkte My. Det där var ett helt nytt, oskuldsfullt litet blad, utan någon som helst ondska inom sig. Hon försökte skydda det, men modern slet bort det. My kände smärtan bränna till i maggropen. Någoting höll på att hända. Inuti sig kände hon nya

grenar och blad växa, stärkta av klorofyllet som färdades i hennes ådror. I toppen av vissa grenar hade det börjat bildas knoppar. My log.

De växte uppåt och började långsamt veckla ut sig och visa ytterdelen av sina kronblad. My blundade och väntade på det oundvikliga. Att hennes medvetande skulle släckas ner, att allting skulle bli svart. Att hennes inre växt skulle ta över henne. Inget hände. Var hon inte död än? My öppnade varsamt ögonen. Hon hade svimmat. Kroppen låg på köksgolvet, men från hennes händer spirade små blad och gröna grenar. Hon var inte död. De små knopparna började långsamt att veckla ut sig. Blommorna samlades, på hennes armar, ben och huvud och gav henne en krans av småblommor.

Så det var så det fungerade. My smekte dem. Hon var en del av dem, de var en del av henne. Inte skulle man väl skada en del av sig själv? Hon reste sig upp och gick förbi den avsvimmade modern, ut i tamburen. My visste inte vart hon var på väg, bara att hon ville ut och låta sina små blommor bada i sommarluset. Hon ville visa andra människor hur en växt, en riktigt växt, såg ut.

Trappan på sidan av bostadshuset badade i ljus, en bris drog i hennes knoppar när hon lämnade lägenheten. Hon gick ut och fortsatte vidare bort. Människor tittade på henne när hon passerade dem. Vissa skakade mistroget på huvudet, antagligen trodde de att hennes blommande

bladruskor var av syntet och fästade på henne på något sinnrikt sätt.

Vid övergångsstället stannade hon. Bilarna passerade framför henne och spydde ut svart rök, men det var inte dem hon tittade på. På andra sidan stod en annan människa. Han hade mörka kläder med dödskallemönster och var en helt annan sort än hon. Men i det svartfärgade håret blommade blå blommor och små taggiga grenar växte ut ur den svarta munkjackan. När My och han fick ögonkontakt, log han mot henne. Hon var inte längre ensam.

JURYNS MOTIVERING: Tänk om ett frö slår rot i min mage och börjar växa? Denna till synes barnsliga frågeställning ställs på sin spets i en dystopisk framtid där växtligheten har förädlats för att föda de evigt växande massorna. Med drivet språk och sinne för detaljer lyckas författaren sömlöst kombinera barnets växtkramp med frågor om identitet och miljöförstöring.

JULIA KAPLAN

Brandstegen

SAMMA VECKA SOM jag kommer ut ur fängelset bjuder min storebror in mig på fest i sin takvåning. Han hoppas förmodligen att jag ska tacka nej. Det är just därför jag går.

En del av mig vill skada honom. En del vill det inte.

När han får se mig i vimlet av människor, kan han till en början inte placera mig. Han slutade komma på fängelsebesöken för ungefär tjugo år sedan. När han väl känner igen mig ryser han till. Som om åsynen av mig och mina axlar – dubbelt så breda som hans – ger honom obehag.

Jag tränger mig framåt mot honom i havet av pianomusik och blänkande vinglas.

»Ed.«

»Diane.« Han verkar ha svårt att andas. Han betraktar mig, från stygnen vid mina ögonbryn, till tatueringen som slingrar sig över halsen. »Jag är så glad att du kunde komma.«

Suddiga spegelbilder i panoramafönstren, som blickar

ut mot den neonupplysta staden. Jag har fortfarande kappan på mig.

Några av Eds vänner sneglar på oss. Han skyndar sig att dra in mig i sin ateljé, och stänger dörren. Oljemålningarna står lutade mot väggarna. Alla föreställer mig som tonåring. Färgerna olika nyanser av mörkblått i det dåligt belysta rummet.

»Jag borde ha hälsat på«, säger Ed, och ställer ner vinglasen på en pall, »förlåt, jag...«

Jag fnyser, och försöker ignorera tavlorna runt oss.

»Var det mitt fel?« säger han.

Musiken är burkig härinifrån.

»Vi hade inte träffats på över ett år när jag greps.«

Han stryker pannan från svett.

»Jag vet, men jag menar indirekt, jag...«

Dörren öppnas och Eds tioåriga son kikar in. Han är iklädd pyjamas. Det är första gången vi träffas.

Han tittar blankt på mig, osäker på vem jag är.

»Pappa«, säger han, »en av dina vänner letar efter dig.«

Ed mumlar något ursäktande till mig, innan han lämnar ateljén. Jag blir ensam kvar med hans son.

»Jag är din faster.« Jag lutar mig mot väggen och tänder en cigarett. »Jamie, är det så?«

Tioåringens ögon lyser upp av en glöd jag inte kan tyda.

»Kom.«

Jag förstår inte vad han vill, men jag har inget annat val än att följa efter. Vi går in i badrummet, och han låser dörren. Det mörka kaklet blänker i ljuset från nattstaden utanför.

»Älskar du min far?« Jamie slår sig ner på badkarskanten, armarna om sig som om han frös.

»Nej«, säger jag, och tar ett bloss av cigarettens.

»Älskar du min bror?«

Han tvekar. Därefter skakar han på huvudet.

»Nej, det gör jag inte.« Hans röst studsar mot de hårda väggarna. »Har du egna barn?«

Det är min tur att skaka på huvudet.

Han biter sig i läppen, hans ögon mörka.

»Skulle du vilja ha barn?«

»Kanske«, säger jag. »Om saker och ting varit annorlunda.« Jag rycker på axlarna. »Det är försent nu.«

Hans blick är intensiv.

»Är du en brottsling?«

Jag förstår inte vart han vill komma.

»Kanske. Ibland.«

Han nickar, som om han förstår.

»Vänta här.«

Han lämnar badrummet, och jag blir stående kvar, lutad mot handfatskanten. Jag fimpar cigarettens mot det kalla porslinet. När han återvänder, är det med en sovande bebis i famnen.

Jag stirrar.
 »Till dig«, säger han, och räcker över bebisens.
 Jag tar försiktigt emot det sovande barnet, rädd för att tappa det.

»Vem är det här?«

»Min lillebror. Theo.«

Theo kan inte vara mer än några månader gammal. Ben och armar hopkrupna invid kroppen, händerna knutna, skalpen bara nästan hopväxt. Iklädd de minsta strumpor jag sett. Han är fruktansvärt söt.

»Ta hand om honom«, säger Jamie. »Han är din om du vill ha honom.«

Jag rynkar pannan.

»Du kan inte bara ge bort din lillebror sådär. Vad skulle din far säga?«

Jamie skjuter upp badrumsfönstret. Utanför finns en brandstege i stål, som leder ner till marken långt därnere.

»Du kan ge dig av den här vägen. Så att ingen märker. Ta en taxi och åk till flygplatsen.«

Det avlägsna ljudet av ett passerande tåg. Musiken från en nattklubb, som blandas med pianot inifrån salongen.

Jag vet inte vad jag ska säga. Vi blir stående mitt emot varandra, han vid badkaret, jag vid handfatet.

Nattvinden fyller badrummet och river över min käke och hals. Smaken av avgaser. Det går sakta upp för mig

varför Jamie vill att jag tar Theo med mig.

Jag sväljer, och saliven är vass i halsen.

»Han skär i dig, gör han inte? Min bror?«

Jamies ögon blanka. Han drar upp pyjamaströjans ärmor och visar de röda strecken.

»Hur visste du det?«

Jag drar upp ena ärmen på min kappa och visar mina streck. Medan hans är rödflammiga, täckta av stelnat blod, är mina ärr.

»Gjorde han det mot din mor också?« säger jag.
 »Innan hon dog?«

Jamie nickar.

»Och mot sig själv. Oftast mot sig själv.«

Jag trycker bebisens hårdare mot bröstet, medan jag tänker på gången Ed krossade akvariet mot golvet. Jag var åtta år, han femton. När vår mor fann fiskarna, liggande döda i vardagsrummet framför den påslagna tv:n, tog jag på mig skulden.

Nu knackar det på dörren. Eds röst.

»Diane? Är du därinne?«

Jamies blick fylls av panik.

»Pappa, det är jag. Jag behövde kissa. Diane gick för att hämta något att dricka.«

»Gå och lägg dig igen när du är klar«, säger Ed.

Hans steg försvinner bort.

»Jag kan inte göra det här«, säger jag och försöker att

lämna tillbaka bebisen till Jamie. »Det är inte rätt att stjäla någon annans barn.«

Jamie torkar sig i ögonen.

»Jag vill inte att han ska skada Theo.«

»Men du då?« säger jag. »Han borde inte skada dig heller.«

Jamie huttrar i vinddraget från det öppna fönstret.

»Jag är vuxen snart. Jag kan flytta då.«

Han är endast tio. Min ryggrad bränner under huden.

»Hur vet du att jag är frisk?« säger jag. »Hur vet du att jag inte också kommer att skada din lillebror?«

Jamies blick är skarp.

»Kommer du?«

Jag möter min blick i spegeln över handfatet. Det skarpa ljuset ger mitt ansikte skuggor.

Jag tänker på den kaklade tunneln, lukten av avlopp, suset från rulltrapporna. Mina ihärdiga slag. Jag dödade den främmande mannen på tunnelbanestationen. Det var jag. Ed hade ingenting med det att göra.

Det var över tjugofem år sedan. Jag är en annan människa nu. Att döma av Jamies sår är Ed densamma. Kanske till och med värre.

»Låt gå«, säger jag, »jag gör som du vill. På ett villkor.«

Jamie lyser upp.

»Vad?«

Badkarskranen droppar lätt. En stark doft av schampo och flytande tvål. Jag ser på den tioåriga pojken med de såriga armarna. Hans nyfödda lillebror i min famn.

Jag föreställer mig morgnar när jag vaknar av barnskrik i en stökig lägenhet långt härifrån. Uppslagna mattehäften skrynkliga av suddande. Borttappade bilnycklar och smutsiga galonbyxor och gnisslande gungor: jag vet inte vad jag ställer upp på.

Jag lägger en hand på hans axel.

»Följ med. Jag tar hand om er båda. Jag kan inte lämna dig här.«

»Tack«, viskar han, »tack, tack, tack.«

Tjugo minuter senare, när vi sitter hopkrupna i taxin, jag, Theo och Jamie, ringer min telefon. Det är Ed. Jag svarar.

»Diane.« Han gråter. »Var är mina barn?«

»Du borde inte ordna fester och föreställa dig att dina barn ska sova igenom den höga musiken.«

»För fan, Diane.« Hans andetag är hårda. »Har du dem?«

»Jag hatar dina tavlor.«

Det är jag som lägger på.

Bredvid mig kryper Jamie ihop intill mig. Jag lägger en arm runt honom. Han brister i gråt, först tysta snyftningar, och sedan allt häftigare. Hans axlar skakar.

JULIA KAPLAN

Jag har en pistol innanför kappan. Ifall Ed ger sig av efter oss.

Taxichauffören möter min blick i backspegeln.

»Är din son okej?«

JURYNS MOTIVERING: Här får man en driven berättelse som tar sin genre på allvar. Det är smart, det är tempo och det finns ett mål. En fiffig och koncentrerad historia som flirtar med Netflix spänningsserier samtidigt som novellens grundregel om en oväntad tvist uppfylls.

JOSEFINE LARSSON

Mitt älskade Haverdal

20 MINUTER MED BIL från Halmstads centralstation ligger semesterorten Haverdal. När du känner doften av saltvatten vet du att du snart är framme. Vi skulle egentligen aldrig haft råd med ett sommarhus i Haverdal, men gården har funnits i släkten i nästan 100 år nu. I framtiden är det jag och mina bröder som ärver den, men just nu lever min kära mormor ut sin pension där. När vi var små brukade vi åka och hälsa på några dagar under sommaren, bara jag och mina brorsor. Jag tyckte om de dagarna, att äta frukost i trädgården, bygga sandslott på stranden och stanna uppe hela natten för att titta på film. I mitt minne var det alltid fint väder och soligt just de dagarna, aldrig regn, fast det säkert regnade flera gånger. Nu har vi byggt en stuga längre ner på tomten för att kunna njuta av Haverdal utan att störa mormor för mycket. Vår alldeles egna sommarstuga.

Hela året hade jag fantiserat om att roadtrippa dit med mina vänner någon gång under sommarlovet. Bo mysigt

instängda i den lilla sommarstugan, spendera dagarna på stranden och nätterna med ett glas vin i handen. Men nu är det snart augusti och jag har fortfarande inga vänner att åka med, så jag åker själv.

Tidigt en torsdag morgon sätter jag mig på tåget. Det går bara bussar till Haverdal, så mormor hämtar mig i Halmstad och kör den sista biten i den lilla blå bilen. Ingen fungerande AC och rutor du får rulla ner för hand, precis så som det ska vara. Som vanligt har mormor alltid något att prata om, men det gör inget, jag tycker om att lyssna.

»Det känns som det var bara för något år sen du och dina bröder kom hit på sommaren, men det var ju länge sen nu, va tiden går va? Vi får ta fram och titta i albumen på alla fina bilder. Du brukade ju sova i soffan i tv-rummet då, ska jag bädda åt dig där?« säger mormor samtidigt som vi kör in på infarten.

»Jag tänker faktiskt att jag håller till i stugan nu, jag tycker ju om att ha mitt space«, säger jag och öppnar bildörren. Jag sätter fötterna på marken. Solens strålar silas genom trädens kronor och skapar mönster mot det gröna gräset. Det är lättare att andas här.

»Jaja, ja du gör ju som du känner, vi ses ju kanske till middagen i alla fall«, säger mormor.

»Ja det gör vi, då cyklar jag till stranden nu.«

En dag på stranden avnjuts bäst själv. Ingen som vill i och bada precis när solen steker som bäst, eller prata när man vill lyssna på havets brus. Jag sitter skönt i min blårandiga brassestol när något plötsligt täcker min sol. Moln? Nej, människa.

»Ursäkta?«

»Ja?« svarar jag irriterat och tar av mina solglasögon. Vänta, jag vet vem det är, Gabriel?

»Jag tror jag känner dig, Sofie, va? Från när vi var små?«

»Gabriel, eller hur?«

»Ja precis, fan va sjukt att du är här, jag har ju inte sett dig eller dina bröder på hur länge som helst.«

»Men herregud ja, men sätt dig ner, vi har ju så mycket att prata om!«

Gabriel. Han har förändrats mer än jag hade trott. Gabriel bodde längre ner på gatan från mormor, det är inte jättemånga som bor permanent i Haverdal, men hans familj gjorde det. Han och mina bröder lekte tillsammans, jag var dock inte så intresserad av vattenpistoler eller fotboll. Såklart har han med sig sin fotboll nu också, samma slitna boll som för 10 år sen.

Vi pratar om livet. Vad som har hänt, vad som händer nu, vad vi tänker ska hända i framtiden. Det känns naturligt, som om vi aldrig riktigt slutade vara vänner.

Han ler, tittar ner i sanden, och sen upp på mig igen.

»Jag måste erkänna en sak, jag hade typ en crush på dig när vi var små, jag blev alltid besviken när du inte ville hänga med oss.«

Och jag måste erkänna att han är söt, väldigt söt. Jag brukade mest se honom som smått irriterande när vi var små, men han verkar lugnare nu, charmigare.

»Det är ju för att jag aldrig fick vara med och spela fotboll«, säger jag och knuffar till honom med min sandiga fot.

»Du fick ju visst vara med! Men du gjorde alltid andra saker.«

»Men jag var för dålig ju, och fotboll är inte ens kul egentligen.«

Han ställer sig upp och tar fotbollen. »Kom då, jag får lära dig.«

Fotboll är verkligen inte ens kul, speciellt inte när jag kan ligga i en solstol och läsa min bok.

»Men jag vill sola.«

»Kom igen, var inte tråkig nu!«

Jag spelar med i en kvart och låtsas som att det är kul, det är ändå en chans att komma lite närmre, låtsas spela dum så att han måste hjälpa mig och visa hur man gör. Jag skrattar lite högre åt saker som kanske inte är så kul, och han hittar anledningar till att röra vid mig. Allting känns väldigt förutsägbart. Jag vet precis vad som funkar, det funkar alltid, bara man inte gör det för uppenbart. Sen, när allting flyter på som bäst.

»Du, jag måste faktiskt dra mig hem nu, jag lovade mormor att jag skulle hjälpa henne med en grej, men det var verkligen kul att träffas!«

»Jaha okej såklart ... ja verkligen«, säger han.

Det blir nästan en stel tystnad, jag vet att ingen av oss egentligen vill hem, men istället för att säga hejdå och gå håller jag kvar ögonkontakten och ler.

Då bryter han tystnaden. »Ska vi ses på pizzerian ikväll då?«

Jag vet precis vad som funkar, det funkar alltid.

»Ja visst, vid 19?«

»Låter bra, ta mitt nummer så länge.«

Det finns bara en pizzeria i Haverdal, jag är där 19:06 och han är där 19:17, men jag säger att jag kom dit bara en minut före honom. Han ser ut precis sådär som man tänker sig att han ska se ut, lång och välbyggd, solbränd hud och solblekt hår. Lite för snygg för mig egentligen.

Jag stör mig nästan på att han inte har skjorta på sig. Jag har ändå en klänning, även om det är en vardaglig sommarklänning, men han är fin i sin vita T-shirt. Vi har kul, vi till och med skrattar, han ger mig komplimanger, jag retas lite, han hittar på anledningar till att komma närmre.

Jag beställer vegetariskt, han vet att jag är vegetarian, men han beställer in kött, inte för att jag bryr mig om

sånt, men jag bryr mig lite ändå. Rött vin, tre glas när vi är färdiga med middagen och jag sitter med mitt fjärde nu.

»Du är roligare efter ditt tredje glas vin.«

Aj. Okej, han menade ingenting med det, det var bara ett skämt som landade fel. Han tycker säkert om mig nykter, och jag behöver inte vara så himla känslig hela tiden. Jag kan redan se kommande vecka framför mig, vi kan vara på stranden tillsammans, cykla i den vackra naturen, lära känna varandra, bli kära. Jag kan bli kär.

Vi har säkert suttit där i flera timmar när vi går fram för att betala. Betalar han? Nej, såklart inte. Hälften var. Jag skulle inte tagit det fjärde glaset med vin, men det är ju semester, jag har jobbat extra hela året av en anledning. Han är i alla fall inte en sån person som ska sitta och räkna varenda krona på kvittot, då hade jag tackat för kvällen och gått hem. Jag tycker om att han inte är sån.

Vi betalar och går ut från restaurangen. Solen har gått ner och luften är svalare, men det är fortfarande inte mörkt ute. Våra cyklar står parkerade mot väggen. Min är röd och hans är gul. Han rör min arm. Jag lutar mig mot väggen. Han kommer närmre. Nästan som att vi ska kyssas, men nej, inte än. Fast jag undrar hur det hade känts. Jag fortsätter konversationen istället.

»Ja, stugan är jättemysig«, säger jag, »Vi byggde den förra året, vi har satt in en tv med DVD-spelare och en hylla fylld med gamla filmer. Disney och Harry Potter,

du vet, sånt från när vi var små, det är så mysigt att kolla film där.«

»Du måste visa mig, det låter härligt!«

Jag känner hur vinet gör mig trött, trött och påverkad, klockan är bara 10 på kvällen men helst hade jag bara velat gå och lägga mig. Men det blir mysigt, vi kan kolla på Lady och Lufsen, mysa i soffan, kanske kyssas, kanske somna i varandras armar ...

Vi cyklar till stugan.

De som känner mig vet hur den här historien slutar. För det slutar alltid så.

Ja, jag sa att vi skulle cykla till stugan. Jag sa att vi kunde mysa till Lady och Lufsen. Jag sa att han fick kyssa mig. Sen blir det kanske lite suddigt, vad jag faktiskt sa ja till, eller vad jag ville säga ja till.

Men det är okej. Det var bara en gång av alla gånger, och det var faktiskt inte ens den värsta. Kvinnor får lov att ha precis så mycket sex som de vill, ett one night stand är inget konstigt. Jag kommer intala mig att det var en romantisk sommarflört, intala mig själv att det var passionerat, äkta, som tagit ur en av pocketböckerna de säljer bredvid tidningarna på Ica för 79 kr styck. Att kvällen i stugan blev körsbäret på toppen, även om det inte riktigt var så det var.

Fast jag tänker låtsas som det för annars kommer jag

inte palla gå till skolan igen när sommaren är slut. Annars kommer jag inte palla sova i stugan igen nästa sommar.

Det är sånt här jag kommer ta upp med min kurator om två år för att jag fortfarande inte är över det, och gråta de tårarna jag inte klarade av att gråta idag, och hon kommer tycka att jag ska anmäla det, men vad finns det att anmäla? Att jag har dålig självkänsla och svårt att säga nej? Att mina föräldrar inte älskade mig som barn och bråkade lite för ofta? Kan jag anmäla 12 eller 13 gånger som jag drack lite för mycket och bara ville få känna någonting? Jag vet inte vad jag skulle säga när någon svarar på andra sidan luren.

Men hur perfekta hade vi inte kunnat vara. Childhood friends turned lovers. Varför hade det inte kunnat bli så? Hade vi inte kunnat vara vänner, prata om livet, prata om känslor, och ringa varandra sent på natten när vi inte kan sova? Sakta men säkert fallit för varandra. Måste sex alltid vara slutdestinationen? Vill inte alla bli älskade, och få älska? Jag undrar hur allting har kunnat bli så fel, jag undrar hur många som blir sårade. Hur lång hade inte vår historia kunnat bli. Det hade kunnat bli en hel pocket, vi hade kunnat kosta 79 kronor. Det är lite tragiskt, eller hur?

Nu slutar den här.

JURYNS MOTIVERING: Vad som börjar som en pastisch på en klassisk ungdomsnovell om den första kärleken slutar som något helt annat. Vändningen är fullständigt oväntad och samtidigt både logisk och trovärdig. Och det fungerar bara eftersom författaren har full kontroll över språket. Stilistiskt briljant.

NANNA MIKKELSEN

Offret

FRÅN FÖNSTRET BAKOM altaret kan de se ut över hela dalen. De kan se de höga bergen som sträcker sig mot gudens himmel, de kan se floden som sträcker sig mellan skogen och åkrarna. De kan se de små stugorna där människorna bor, och alla kyrkorna där guden har sin boning. De kan se solens strålar som gör himlen alldeles brandgul, och långt borta kan de se havet.

De ser också vad de redan visste: att slutet är nära.

Det sjuka vita har spänt ut sig över hela dalen. Det sitter på träd, på hus, på bergen, på människorna. Som ett slags tunt, klabbigt, vitt silkesnät breder det ut sig över allt. Och inne i det sitter hundratals, tusentals, miljontals hungriga larver, lika sjukligt vita som sitt nät, och äter allt de når. Ännu har de inte nått upp till klostret, men det är bara en fråga om tid. Snart kommer nunnorna och noviserna också att hosta upp de små larverna, för att sedan kvävas inifrån av deras nät.

Gudens straff, naturligtvis. Men ingen vet helt varför

de straffas. Gudens stränga blick är ibland oförståelig, när den blickar ner på världen med sin dömande hand höjd, redo att slå till.

De två noviserna står vid det stora fönstret, och tänker på just det. Varför de straffas. Varför just världen ska dö nu, av alla tider, de har inte bett mindre om förlåtelse än vanligt. Varför inget de gjort räcker till. Vad guden saknar från dem. De är bara noviser, inte riktiga nunnor än, bara arton år fyllda. När de andra talar om den yttersta dagen, förstår de bara att den tydligen har kommit. Kanske är det därför de har ännu svårare att acceptera den.

»Vad tror du krävs för att det ska sluta?« viskar den ena, Damaris. Hennes andetag blir imma mot glasrutan, ännu mer vitt över den sjuka dalen.

»Att vi ber«, säger den andra, Katarina. »Det har abbedissan sagt.«

»Jovisst.« Damaris låter ett finger glida över rutan. »Men tror du att det räcker? Att det bara är det guden vill ha?«

Katarina ser på sin vän, hon som hon varit så nära sedan de kom till klostret. Trots att hon känner Damaris som sin handflata, finns det mycket med henne som hon aldrig kommer begripa. Som grubblandet.

»Vad menar du?« Katarina ser undrande på henne.

»Glöm det«, suckar Damaris.

Men efter aftonbönen talar hon igen, när de ligger intill varandra i halmbädden.

»Tänk om vad som krävs är ett offer.« Hon viskar så att bara Katarina hör.

»Ett offer?«

»Ett offer till guden«, förklarar Damaris. »Man ger guden vad den saknar, i utbyte mot att få bort sjukdomen.«

»Vad ska man offra då?« Katarina vänder sig mot henne.

»Något värdefullt från vår värld ...« Damaris tänker. »I skrifterna talar man om djur, att guden saknade blod.« Hon ser bilderna för sitt inre, blodet som flyter och djurens ögon som slocknar när svärd jagas in i deras sidor. Rött blod åt guden.

De äcklas båda av det.

Det känns inte värdigt en gud.

Båda har sett människor dö. Katarina, som växt upp där landskapet är kallt och härjat, där ens familj dör när vintern är för sträng. Damaris som växt upp bland ståtliga slottsträdgårdar, som brinner, när kriget kommer för nära. Hon tål blod minst av dem båda, hon är den känsligaste av dem, den som drömmer mardrömmar om vad hon sett och vad de kommer att se. Även nu tycks mardrömmen sitta i henne, trots att hon inte sover än. Den dansar framför hennes ögon, tigger henne om att

göra något så att allt hon älskar inte ska förstöras igen. Katarina lägger försiktigt sin arm runt henne, drar henne tätt intill sig. Hon är stor och varm, som kakelugnen i abbedissans kontor.

»Det ordnar sig. Vi pratar mer om det imorgon.«

Damaris nickar bara, sluter ögonen. Hon somnar inte, utan ligger vaken och lyssnar på sovsalens ljud. Någon talar i sömnen, någon vrider på sig. Katarina andas i takt med henne. De liknar inte varandra. Katarinas hud är alldeles blek, Damaris hud är mörkt brun. Katarinas hår är spikrakt, Damaris tätt lockigt. Det enda de har gemensamt är den korpsvarta färgen på håret, som om guden gjorde det av samma fågels fjädrar. Och så deras andetag förstås, alltid i samma rytm. Ljudet fyller sovsalen, som en tung melodi, följd av alla andra ljud. Någon gnyr, någon suckar, någon hostar och hostar och...

Hon väcks av att Katarina ruskar i henne, innan klockorna ringt till morgonbön. Solen har inte stigit upp än, det är bara en lykta som sprider ett gulaktigt ljus i det becksvarta. Alla skuggorna tycks darra, och Katarina pekar stumt mot den bortersta sängen. Där ligger syster Ada och hostar förtvivlat, medan alla ser på. Och för varje hostning, kryper en liten, blind larv ut ur hennes mungipa.

Larverna och syster Ada bränns i kaminelden i stora salen. Innan hon bärs ut, ser de hur larverna tränger sig ut

ur hennes ögonhålör. Sjukdomen har nått dem. De ber, som de alltid gjort, flera gånger om dagen, utan att för den sakens skull skonas. Guden vill ha något annat. Samma tanke måste ha slagit de som offrade djur för hundratals år sedan. Medan det mässande ljudet av bönerna ligger som en yllefilt över rummet, lutar sig Katarina mot Damaris.

»Du talade om att offra?«

»Vi måste offra något stort nu«, svarar Damaris, viskande. »För att visa hur långt vi är villiga att gå utan blod. För världens skull.«

För världens skull. Katarina nickar. Det är hon med på. Damaris må kunna se vad guden saknar, men Katarina ser världen långt bättre. Hon har levt mer i den, i dess nötta, sjuka delar, de som redan var illa därän. Hon älskar världen, hon vill skydda den. Helst utan något blod, blod förbinder hon bara med det onda. Höga klippor, bitande kyla, glansiga, tomma ögon.

»Vad sägs om våra ägodelar?« Damaris verkar tänka likadant. »Det måste ju vara ett värdigt offer.«

»Det skulle kunna fungera«, svarar Katarina, utan att egentligen veta något om saken.

Redan nästa dag sätter de planen i verket. De få ägodelar de tog med sig när de kom till klostret ligger i ett mörkt källarrum, med var nunnas ägodelar i ett litet fack. Där lämnas de, det enda minnet av deras forna liv. När

nunnan dör, bränns de i rummets kakelugn, för att visa att nunnan nu är hos guden – och för att man inte kan förvara sakerna i all evighet. Rummet är redan fyllt från golv till tak med hyllor och skåp.

Det tar ett tag innan de finner just deras saker. Det känns underligt att hålla dem efter alla åren. De har inte sett dem sedan den där soliga vintermorgonen då de båda anlände. Då kändes ägodelarna tunga att lämna ifrån sig, det var trots allt det enda från föräldrarna. Men nu känns de lätta som nysnön som föll hela den där första våren, när de lärde känna varandra. Minnet av livet innan har nästan bleknat. Bara nästan. Katarina håller yllekappan i sina händer, drar fingrarna längs det sträva tyget. Hon minns fortfarande den bitande vinden, och hon ser syskonen i sitt inre varenda morgon när bergen kastar sin skugga över klostret. Vissa morgnar ångrar hon nästan att hon lämnade klipporna och kullarna, att hon valde bort sin familjs hem bara för att hon var rädd att möta samma öde som dem. Men hon skulle aldrig lämna klostret, lämna Damaris, inte nu.

Damaris, hon håller en gyllene ros, dekorerad med pärlor i sin hand.

»Kan den ens brinna?«

Damaris rycker på axlarna. »Om vi lindar in den i din kappa, så kanske.«

Hon räcker Katarina rosen. Katarina har lust att

fråga var den kommer ifrån, hur hennes familj lyckats komma över en sådan skatt, men hon känner på sig att Damaris inte skulle svara. Hon har bara berättat om slottsträdgården, men mer än så får Katarina inte veta. I början trodde hon det var arrogans, att Damaris inte trodde att hon skulle förstå. Damaris, som annars gärna berättar om allt möjligt för henne när det är natt och världen känns sådär tom som vintern, lät henne inte komma nära den där gyllene dåtiden. Först senare, förstod hon att alla andra minnen var färgade med den metalliska doften av blod. Det är synd, för hon är säker på att det någonstans därinne finns svar på varför Damaris är som hon är. En lärd mor kanske. Ett bibliotek möjligtvis. Någoting, som fick något att spira.

Nu är det sista från både klipporna och slottet på väg att brännas, i rummets svarta ugn. Längre sitter de framför den knastrande elden. De offerar sina fäder, sina mödrar, sina syskon, sina skatter. I sitt inre ser Katarina kullarna och bergen brinna. Damaris behöver inte föreställa sig elden, hon har redan sett lågorna slicka taket på hennes hem, och röken stiga, mörk mot den ljusgrå himlen. Allt det förgångna offeras nu.

När det ringer till aftonbön tvingas de lämna källaren. Medan de sjunger på psalmer och läser böner om straff och förlåtelse väntar de spänt. Kommer offret ha någon verkan? Var det för lätt? Damaris tänker. Det var lätt, som

att lägga ifrån sig en fjäder, nej inte ens det, som att lägga ifrån sig någonting som tyngt ner dem mot marken. Vad de såg i dåtiden, är väl kanske egentligen det de försöker undvika nu. Ensamheten. Inget blod har spillts åt guden. Men det måste finnas en annan utväg än det. Nog vill guden straffa, men något så *ont* kan väl ändå inte vara rätt, trots det skrifterna häntyder. Det kan inte vara det värdefulla guden vill ha.

Katarina, lugn som ett molntäcke, ber henne att vänta. Det tog dagar att skapa världen, så det tar nog dagar att förbarma sig över den också.

Men guden förbarmar sig inte. De väntar dag och natt och dag och natt och på tredje dagen kommer bud mitt i natten att det närmsta klostret nu är helt infekterat det också. Deras kloster är det enda som finns kvar.

»Jag tror inte att offret hjälpte«, viskar Katarina i sovsalens trygga mörker.

Damaris svarar inte. Hon föreställer sig bara hur larverna långsamt fyller munkarnas lungor tills de letar sig upp ur svalget och kväver sina värdar. Hon föreställer sig timmarna av vakande, medan man, alldeles ensam, känner dem kravla i sig. Hur kan guden göra så mot den värld den har skapat?

Så lägger Katarina försiktigt armarna runt henne, vilar sitt ansikte mot hennes nacke. De brukar ligga så, när än den ena, än den andra behöver tröstas. Snart andas de i

takt, helt perfekt, som en klockas fina mekanik, som får den att slå djupa, varma slag. Damaris känner värmen, någonstans djupt nere. Vore hon inte gjord av kött och blod utan av metall, hade den varit gjord i glödande brons som smälter ut i alla hennes blodådror, får det att hetta till i hennes kinder, brinna i fingertopparna. Hon undrar om Katarina också känner värmen. Om det är därför hon släpper taget.

»Vi borde testa igen«, viskar Damaris nu. Hon vänder sig om mot Katarina. I mörkret känner hon bara hennes andetag, nära, och hon blir varm igen. »Kanske är inte vår dåtid så viktig. Den kanske vill ha det mest värdefulla vi har.«

Hon ligger tyst, väntar på att Katarina ska svara något, tänka ut något, så att hon inte behöver säga vad det allra värdefullaste är. Hon har det på tungspetsen, det smakar som en övermogen persika. Metalliskt, nästan.

»Vi måste offra något från vår nutid, alltså?« frågar Katarina till slut. »Vad består nutiden ens av? Klostret väl?«

Damaris försöker låta bli att dra en lättadens suck. Katarina har helt rätt, lyckligtvis. Nutiden består av böner, av urgamla språk som mässas fram. Den består av fladdrande ljuslågor mot gudens stränga ansikte. Den består av dok och radband, av altartavlor i glas. Nutiden är klostret, säkerheten. Dit de flydde, för att komma

undan blodet. Det offer guden saknar i sin himmel. Men hur ska det offras?

Katarina har slutit ögonen. »Förr i tiden, långt innan klostret fanns, offrade man i floden för att be om förlåtelse. Jag har hört min mormor tala om det ...» Det är sällan hon talar om sin familj, hon verkar också vilja glömma. Damaris kan knappt föreställa sig dem, en familj av andra Katarinor, med mormödrar och systrar, nu begravda på berget. »Kanske finns även vår gud där.«

»Ja, det borde fungera ...» Damaris sluter ögonen hon med. »Låt oss offra en altartavla. Det är som att offra klostret.« Det känns som så lite, men det innebär ändå stöld och förstörelse av helig egendom. Kanske vill guden att de gör något förbjudet, för världens skull.

Det är varmt under filten. Och det blir lite varmare nu, när Katarina lägger armarna om henne igen. Där ligger de, återigen andas de i takt. Damaris ler. Om guden nu bad henne att inte offra, men att skapa världen på nytt, skulle den här värmen gott och väl räcka till i alla fall en ny sol, kanske till och med några stjärnor.

Nästa dag smyger de sig iväg tidigt. Både drar efter andan, när de ser morgonen. Solen håller precis på att stiga upp över bergen, och hon kastar sina färggranna strålar över hela himlavalvet. Men hon når inte larvernas nät, det är fortfarande vitt som spruckna bölder. Och långt borta

i horisonten ser de hur larverna långsamt börjat äta av himlen själv.

Damaris skakar medan de försiktigt går ner för stigen, som leder från klostrets klippa ner till den svarta floden. Runt sig har hon en yllemantel, i famnen bär hon en altartavla, som föreställer guden leende, med sin dömande hand höjd. Leendet känns märkligt nu, när de inte bara stulit tavlan, men guden också håller på att förstöra världen.

Floden är alldeles spegelblank, och i det svarta vattnet ser de solens färggranna skugga. Det vore vackert, om inte de bara några få meter längre ner ser larverna, alldeles för nära, på väg upp mot klostret för att äta det av världen som finns kvar.

Damaris tar försiktigt Katarinas hand. Hon känner sig så liten när hon gör det, men inte på samma sätt som hon känner sig liten inför guden. Katarinas hand är varm runt hennes. På klostret ber de om gudens skyddande hand, det måste vara så den känns.

Katarina släpper försiktigt taget. Hon känner Damaris blick brinna, men klarar inte av att möta den. Den är som solen nu i gryningen, skarp och klar och vacker. Abbedissan har talat om gudens härlighet, Katarina har aldrig helt förstått det, men hon förstår att Damaris har något av det.

Gudens skyddande hand, gudens härlighet. Det är

märkligt, i ingen av dem känns det straffande så som guden är, ändå finns det där i morgonljuset.

De sätter sig båda på huk nere vid flodkanten. Damaris håller upp tavlan, ljuset bryts i glaset. Färgas blått, grönt. Guden ler och dömer. Larvernas tuggande fortsätter alldeles för nära, dränker ljudet av altartavlan som slängs i vattnet och sjunker till botten. Nu är klostret med sina murar offrat. De har gett sina familjer, de som de tyst saknat sedan de kom hit. De har gett klostret, sitt enda hem. De har gett det, så att de ska slippa känna den där tomheten, som en varm kropp lämnar efter sig. Är det inte värdefullt nog för guden?

De håller varandras händer, medan de går upp igen. De vågar sig till och med på att le lite försiktigt. Den här gången måste det fungera! För världens skull, hela den älskade världens skull.

Tre dagar senare dör abbedissan. Hon dör, medan nunnor och noviser förskräckt försöker få bort larvernas nät som håller på att klättra uppför murarna. Hon dör medan larverna långsamt tränger sig in genom källarbrunnen. Hon dör medan de alla ber, utan att guden gör någonting.

Damaris sitter vid hennes sida, läser för henne om det goda som väntar på henne på andra sidan döden. Abbedissan verkar inte längta dit, hon kämpar ända till slutet. Först på morgonen, efter en lång natt, kan Damaris

konstatera att det inte längre är hjärtat som rör sig under abbedissans hud, det är bara kravlande larver. Det vänder sig i henne och i abbedissan. När hon lämnar rummet, låser hon dörren efter sig. Förhoppningsvis är larverna inspärade i abbedissans stenkammare. Förhoppningsvis.

Nyheten om abbedissans död sprider sig över hela klostret, till och med snabbare än larverna, och snart är de alla samlade utanför hennes rum. Långsamt äter det vita upp allt där inne, det hör de.

Och så fortsätter de att kämpa och be om förlåtelse. För vad annars ska de göra?

Damaris ser de kalla, döda ögonen i sitt inre, den tomma blicken gräver sig in i hennes hjärta. Hon kommer få se det igen och igen ända tills hon själv dör och den tanken får henne att sjunka ihop, lutad mot en av klostrets väggar. Snart kommer larverna täcka himlen också, snart kommer de äta solen, stjärnorna och mörkret, snart kommer de vara de enda i universum, och de kommer äta allt tills de ätit sig själva. Så kommer världen att dö, för att guden ännu inte fått vad den saknar. Damaris undrar hur hennes hjärta, som är så tungt, kan fortsätta slå.

»Sover du?« Katarina lägger handen på hennes axel, och Damaris vänder sig mot henne, ser på henne. Även hon har haft en lång natt, hon ser soten på hennes fingrar och hårtestar som bränts när de med glödande kol försökt tillintetgöra det sjuka. Hon ser hur hon nästan svajar.

»Sätt dig här«, viskar Damaris.

Katarina lyder, hon orkar inte annat. Hela dagen har hon bara hört rop och klagoböner, de ringer fortfarande i hennes öron. Nu talar Damaris, och det känns som att höra kyrkklockorna en vacker morgon.

»Om vi klarar oss ...«, börjar Damaris, pausar, försöker föreställa sig livet på andra sidan. Återgå till normalt, återgå till att vara innanför murarna i lugn och ro. Be, sjunga psalmer, be om förlåtelse igen. Hon försöker se det framför sig, men istället ser hon slottet så klart som vore det bara bakom ett fönster. Hemma, i slottsträdgården, där hon skulle vara där hennes familj en gång varit. Det enda hon skulle ta med sig från klostret skulle vara Katarina, och de skulle få borgen att blomstra igen. De skulle få hela världen att glöda, tills den var färgsprakande igen, för de glöder av något hon inte kan sätta fingret på.

Katarina tänker i tystnad likadant, men hennes bild är enkel, som en vävnad gjord av garn. Hon ser Damaris framför sig, med grånande hår, från korpsvart till silver. Hennes eget skulle vara likadant. Och kullarna, de vackra bergen, skulle bölja sig framför deras fötter.

Där sitter de i tystnad, med sitt allra värdefullaste framför sig, dolt bakom en tät, vit dimma och hungriga larver.

Deras dåtid, deras nutid, det var aldrig bra nog för guden. Inte värdefullt nog. Något annat måste offras. För världens skull.

Vad är man villig att offra för världens skull? Förr i tiden var man villig att offra värdefulla får, getter, oxar, det man egentligen behövde för att hålla sig själv vid liv, för att slippa sitt straff när guden krävde mer än bara böner. Man lät livet rinna ur djuren med deras röda, röda blod, för att man själv inte skulle behöva dö, för att man själv inte skulle behöva bli lämnad kvar.

Vad gör guden nöjd? Guden ställer frågan med ett leende på läpparna. Damaris vet det redan, men hon vill inte, hon vill verkligen inte, det känns *fel*, hur kan guden kräva det men snart kommer allting vara slukat och det kommer vara hennes fel för att hon vägrade inse det men hon klarar det inte men hon måste. Det känns inte rätt, men hon har redan en gång blivit alldeles ensam kvar, hon vill inte bli det igen.

Katarina tänker likadant, men mer direkt. Det måste göras, för att världen inte ska bli kall, vit och härjad, som efter en lång, sträng vinter. Att det måste sluta så, innan hon har fått sagt allt hon vill säga, kommer tynga henne för evigt. Men om hon säger det hon verkligen vill säga, kommer vad hon måste göra vara ännu ondare.

Vad guden tänker, vet vi inte. Men vi tror att den väntar på blod. Böner mättar inte längre.

Ingen av dem har sagt något på länge. Längre ner i korridoren hörs rop och skrik när larverna tränger sig ut genom abbedissans dörr.

»Låt oss gå till kapellet«, säger Damaris till sist. »För att be.« Hon förvånas själv av att hennes röst är så stark, nu när hon allra mest vill brytas itu.

»Bra idé«, svarar Katarina.

De andas, och går, i takt. På vägen plockar Damaris diskret åt sig en stor glasskärva, gömmer den i ärmen. Katarina tar en stor ljusstake i trä, bär den lätt över axeln, hoppas att Damaris inte tänker för mycket över det.

När de korsar gården ser de att allt är vitt. Himlen, solen, ljuset, jorden, murarna, allt. Det gnagande ljudet från larverna blir som en del av tystnaden. Vitt som elfenben, vitt som snö, vitt som giftiga liljor. Snart kommer hela den underbara världen att försvinna i ljuset. Om inte någon av dem ger guden vad den vill ha. För världens skull.

Damaris känner hur hennes hand blir allt svettigare runt glasskärvan. Ljusstaken tynger, och kapelldörren känns oändligt tung när Katarina stänger den bakom dem. Altaret är simpelt, med bara ett ljus, altartavlan är ju på flodens botten. Och från fönstret bakom altaret kan de se ut över hela dalen.

Men det är inte det de är här för.

Damaris hugger med glasskärvan, efter Katarinas hjärta, det hon så ofta lyssnat på. Katarina svänger ljusstaken, just mot Damaris ansikte, det hon så ofta velat hålla alldeles nära. Utanför brister himlen, och larver

regnar ner över hela dalen, hela världen. Glaset jagas in i ljusstaken, de båda släpper taget, vapnen faller till stengolvet.

De står båda och stirrar på varandra, alldeles bleka. Det vita pressas mot glasrutan, mot alla väggar. Det är bara de två kvar nu, de är hela världen.

Det finns vissa saker som man bara inte kan offra. Det bara går inte. Det blir så, när man spenderar all sin tid med att älska varandra så att man nästan exploderar. Och då känns det inte rätt att guden vill ha ens död, när ens liv tillsammans är så mycket mer värdefullt.

De omfamnar varandra, som för att be om förlåtelse för vad de nyss tänkte göra. Elden pumpar runt i deras ådror. Tillsammans med hela världen, den som nu ska dö. Slottsträdgårdar, berg, floder, yllekappor, guldroser, solens första morgonstrålar. De känner den i sina fingerspetsar, bakom ögonen, under deras hjärtan. De ser på varandra, känner hur deras hjärtan nästan brister, i en varm, mjuk glöd.

Det är väl det deras stränga gud saknar.

Bakom dem stiger ljudet av larvernas tuggande.

Damaris tar Katarinas händer i sina, försöker hitta orden, något om att älska, något om att skydda. Något om att den där känslan av glödande brons är något guden inte ens hade kunnat föreställa sig när den skapade världen. Den måste hungra så efter det uppe i sin himmel.

Katarina tar det mer praktiskt, hon lutar sig fram. Och så kysser de varandra, medan väggarna och glaset kollapsar och det vita väller in.

Och det är som att elden, som de så länge burit inuti, exploderar i rött, rosa, orange, gult. Koppar, guld, silver dansar ut över världen, med alla färger av norrsken och alla färger som solen och stjärnorna kunnat uppbåda. Till och med alla nyanser av mörker, från himlens nattgrå till havets djupblå, tycks strömma från dem, tills det vita har tillintetgjorts med färg.

Gudens skyddande hand och härlighet sprids över hela universum, med de två i centrum.

Äntligen är den nöjd.

JURYNS MOTIVERING: Bidraget har ett expressivt bildspråk som gör texten skrämmande och skapar en dystopisk atmosfär. Jordens undergång kommer allt närmare. På klostret funderar noviserna över varför. Vad kan de göra för att stoppa det? Skickligt lockas läsaren in i en text som överraskar och där det finns mycket att tolka in.

ALLIS SÄSK

BERGLUND

Farfarsrummet

Jag har svalt ett språk
finns en eftersmak av det i blodet
Tere lär den digitala ordboken mig att säga
Ordet känns runt och uppsvällt i munnen
kan slingra tungan runt bokstäverna
Inte mitt
Jag var länge ovetande om att det låter så likt finska
har inte velat veta
trott att när jag hör det kommer jag känna igen

Känna igen
och igen

Ser det framför mig
vi skulle landa i Estland på dagen
Kuressaare på våren

Här får jag vara får jag vara här
 Farfar lämnade under natten
 Nägemist skulle jag säga till flygvärdinnan
 Nägemist sa farfar till sin mor
 eller gjorde han det
 sin mor som skickades iväg till Sibirien
 Olga

Det finns ett fotografi
 eller är det bara något jag själv visualiserat
 henne framför sin jordhåla
 huckle i vitt
 Hon dog
 utan söner och utan språk
 Olga

Farfar kom över havet
 lastfartyg
 Det sägs att folk hoppade över kanten
 kan tänka mig att den kyliga luften kändes som att
 drunkna

Farfar sa aldrig mycket
 inte så konstigt
 han hade inte sitt språk
 Sångerna han sjöng var av en annan sort

Pashan han lagade på påsk var inte god
 för den hade apelsin-sukat i sig

Han är död
 och jag trodde att hans skelett låg i det fina träskåpet
 det i rummet som alltid var låst
 Farfarsrummet
 Jag önskar att det gjorde det
 då skulle jag kunna jämföra om något i oss var likt
 Alla svaren är redan begravda under cm-klippt gräs

Vad går ner i arv till mig
 silverbestick
 en elorgel som sällan fungerar
 tangenter som tänder
 biter i fingrarna
 pilotmössa i brunt läder

Ibland känns det likt att han är i rummet
 ser en skugga i ögonvrån
 vet inte hur jag ska ropa
 hur uttalas hans namn

Vilsen
 och önskar att jag aldrig låtit farfar dö
 även fast han dog innan jag föddes

Jag lever med vetskapen om att det gått förlorat
 Drar fingertopparna över orden i blyerts som bleknat
 sjunkit ner i pappret har en del av mig

Det var i ett kapell nära Cypern
 högt uppe på en kulle med utsikt över havet
 Jag hade köpt ett band från kvinnan som sålde dem nere
 på gatan
 Det lite dyrare
 för att hedra farmor
 farfar
 Skuld
 Det skulle jag knyta i trädet vid kapellet
 likt att tända ett ljus
 Jag tror inte att det var en omfamning
 mer en slumpmässig kollision
 Var det han

Jag slängde mig efter honom
 den utan ansikte, utan doft
 men som sand i vinden splittrades skepnaden i miljarder
 bitar
 Har sand i munnen
 Min historia tillhör inte mig

Valentin
 fint namn
 En bror
 Valentin
 De slets isär

20 år senare, ett telefonsamtal
 De skulle ses
 farfar och hans bror

Kräftan tog honom innan de hann
 Ingen på andra linjen när farfar ringde
 ännu ett spöke i natten
 Han var så vacker på bilderna
 Valentin

Önskar att detta kunde slita mer i själen
 Vill äga sorgen
 Vad har jag ärvt
 förutom ögonbryn
 gröna fingrar
 händer som knådar deg
 tystnad
 aldrig vara på riktigt

Farfars resväska är tung
rektangulär och av trä
En gång provade jag att bära den
kom knappt från vägg till vägg i vardagsrummet
Han bar den över hav och bruten sten
gator som ödslats
blod som trampats ner i jorden
Klev under kroppar hängandes i sina egna takbjälkar
för att alltid bära den sorgen
ingen vill tala om

JURYNS MOTIVERING: En familjeberättelse i poesins form om smärtan att veta för lite om ett brustet ursprung på andra sidan Östersjön, på andra sidan järnridån. Med originellt bildspråk och säkra stilfigurer kring ords betydelser, fångas människans behov av förankring i språk och minne och familjehistoria.

